

07. Hervormingsagenda Jeugd

Bijlage bij ledenbrief 4 november 2022: “Uitnodiging Najaars ALV 2 december 2022”

Inleiding

Vanaf de zomer van 2021 werken gemeenten/VNG samen met het rijk en de partners in het jeugdveld aan de Hervormingsagenda Jeugd. Deze agenda dient een invulling te bieden van de uitspraak van de Commissie van Wijzen met als doel om tot een beheersbaar en kwalitatief goed jeugdhulpstelsel te komen. In het najaar van 2021 hebben meer dan 120 experts gewerkt in diverse werkgroepen aan de inhoud van de agenda met als doel om de agenda in het eerste kwartaal van 2022 vast te stellen.

Helaas gooide het coalitieakkoord van het kabinet roet in het eten door naast de forse taakstelling van € 1 miljard in het kader van de Hervormingsagenda een extra bezuiniging van ruim € 500 miljoen in te boeken op de uitvoering van de jeugdhulp, waarmee er bijna 30% zou moeten worden bezuinigd op de uitvoering van de jeugdhulp. In een resolutie heeft de ALV op 12 januari 2022 hier ferm afstand van genomen en gesteld dat het rijk het volledige risico op de extra bezuiniging moest nemen. Dit heeft het rijk in mei 2022 gedaan, waardoor het traject rondom de Hervormingsagenda weer kon worden opgestart.

In het afgelopen halfjaar heeft de VNG samen met VWS en de partners in de sector (aanbieders, professionals en cliënten) gewerkt aan de Hervormingsagenda Jeugd. De intentie is om het resultaat hiervan aan u voor te leggen op de ALV van 2 december. Het is echter zo dat begin november nog diverse cruciale bestuurlijke overleggen plaatsvinden tussen Rijk en VNG over de agenda. Met name over het financiële kader hebben we op dit moment serieuze zorgen of het rijk de uitspraak van de Commissie van Wijzen voldoende wil uitvoeren. De resultaten van deze overleggen zullen we aan u voorleggen.

In deze notitie nemen we u alvast mee in het proces en de hoofdlijnen van de agenda langs de volgende onderwerpen:

- Schets van de inhoud van de agenda
- Terugblik op de bestuurlijke consultatie over de 1.0-versie van de agenda
- Proces tot de ALV

Inhoud agenda

De agenda is het antwoord op het lange onderhandelstraject tussen VNG en rijk over adequate financiering van gemeenten voor de uitvoering van de Jeugdwet. De uitspraak van de Commissie van Wijzen in het voorjaar van 2021 en de bestuurlijke afspraken die daarop volgden bieden hiervoor het kader. Dit heeft ervoor gezorgd dat gemeenten enerzijds volledig zijn gecompenseerd voor de tekorten vanaf het jaar 2022 en anderzijds direct afspraken zijn gemaakt om te komen tot een financieel beheersbaar en goed jeugdinstelsel. Voor dit tweede deel dient de Hervormingsagenda Jeugd.

Om dit doel te bereiken voorziet de agenda in initiatieven op de volgende thema's:

- A. Reikwijdte: het rijk dient te komen tot een ingeperkte reikwijdte van de jeugdhulpplicht zodat er minder hulp in het individuele aanbod wordt geboden en meer oplossingen in het gewone leven en/of aanpalende domeinen wordt gezocht.

- B. Toegang: De toegang tot de jeugdhulp dient te worden verbeterd. Hierin is veel focus om de lokale teams te versterken.
- C. Uniformering/aanpak administratieve lasten: Met name bij de specialistische jeugdhulp zorgt de versnippering van de uitvoering voor veel extra lasten voor professionals, instellingen en gemeenten. Er ligt een voorstel om tot een uniforme uitvoering van de jeugdhulp te komen.
- D. Regionale samenwerking: Er komt een wettelijke verplichting tot regionale samenwerking voor aan te wijzen specialistische jeugdhulpvormen.
- E. Kwaliteit & Effectiviteit: de sector en kennisinstututen komen met een plan waarmee de kwaliteit van de jeugdhulp zal worden verbeterd.
- F. Data en monitoring: de agenda wordt gemonitord om te meten of de inhoudelijke en financiële resultaten worden behaald en tevens wordt er landelijk een bredere jeugdmonitor ontwikkeld, zodat alle partners beter van elkaar kunnen leren.
- G. Financieel en interbestuurlijk kader: In lijn met de Commissie van Wijzen dient er een adequaat financieel-bestuurlijk kader te komen zodat gemeenten en partners de ruimte en tijd hebben om de jeugdhulp uit te voeren. Dit thema wordt tussen Rijk en VNG besproken.

Momenteel is de agenda nog onvoldoende gereed om al aan u voor te leggen. We zien dat op de inhoud diverse thema's goed zijn uitgewerkt, maar dat bijvoorbeeld op reikwijdte nog de nodige stappen moeten worden gezet. Daarnaast zal er nog een onderhandeling tussen VNG en rijk op 7 november moeten plaatsvinden over het financiële kader. Voor de VNG geldt de commissie van wijzen en de resolutie van 12 januari 2022 als hard kader. Op dit moment hebben we daar nog geen overeenstemming met het rijk over.

Terugkoppeling consultatie

Eind september tot begin oktober heeft er een consultatie met wethouders Jeugd plaatsgevonden over de 1.0-versie van de Hervormingsagenda. Hieruit bleek met de actieve inbreng van meer dan 150 wethouder een grote betrokkenheid in het land bij deze agenda. De bestuurders herkennen de inhoud van de agenda de aansluiting bij de gemeentelijke uitvoeringspraktijk en gewenste verbetermogelijkheden. Tevens worden de volgende kanttekeningen geplaatst:

- Er mist in de agenda een duidelijke stip aan de horizon en er worden nog onvoldoende principiële keuzes gemaakt,
- Veel onderwerpen zijn nog niet voldoende uitgewerkt, hetgeen meer in het bijzonder geldt voor de inperking van de reikwijdte,
- Aan de initiatieven zijn daarentegen wel stevige bezuinigingsopgaven gekoppeld, maar geen handvatten hoe deze te realiseren.

De VNG onderschrijft deze kritiekpunten en de noodzaak om op inhoud en financiën een uitvoerbare agenda te presenteren. In de onderhandelingen met het rijk zullen we dit geluid stevig naar voren brengen.

Proces

- Begin november diverse bestuurlijke overleggen tussen Rijk – VNG en met de gehele sector om tot overeenstemming over de agenda te komen.
- Afhankelijk van de opbrengst van de onderhandeling zullen we een advies opstellen over de inhoud en het financiële kader en aan u voorleggen op de ALV van 2 december.